

An underwater photograph showing several pieces of plastic waste, including a clear plastic bag and a white plastic bag, floating in the water. The scene is dimly lit, with a blueish tint. The text 'Engångsplastdirektivet' is overlaid in white on the image.

Engångsplastdirektivet

Utredningen om genomförande av engångsplastdirektivet

I juli 2019 tillsattes bokstavsutredningen (M 2019:A) om genomförande av engångsplastdirektivet.

Arbetade utifrån ett utredningsdirektiv.

Utredningen skulle även lämna förslag till åtgärder som genomför delar av januariavtalet.

Omfattande dialoger med aktörer.

Förbuden enligt EU-direktivet

Produkter som förbjuds den 1 januari 2022 om produkten innehåller plast

- Bomullspinnar (tops)
- Sugrör
- Gafflar, knivar, skedar, ätpinnar och andra bestick
- Omrörare för drycker
- Ballongpinnar
- Tallrikar
- Muggar och matlådor som innehåller expanderad polystyren
- Varor som helt eller delvis innehåller oxo-nedbrytbar plast.

Direktivet reglerar engångsplastprodukter

- innehåller plast
- Inte är avsedd att användas flera gånger

Även vissa "svenska" förbud införs.

Hållbar take away-mat

Användningen av take away-förpackningar ökar konstant. Drygt **40 procent** av alla restaurangmåltider är take away.

Ca **600 miljoner** engångsmatlådor används per år.

Ca **500 miljoner – 1 miljard** engångsmuggar används per år.

Ca **350 miljoner** plastlock till engångsmuggar används per år.

Förslag

- Engångsmuggar som innehåller mer än 15 procent plast förbjuds.
- Den som tillhandahåller dryck eller snabbmat i en engångsmugg eller engångsmatlåda ska erbjuda en möjlighet att få maten eller drycken serverad i en återanvändbar förpackning, samt vidta effektiva åtgärder för att de återanvändbara förpackningarna ska användas flera gånger. Målet är en minskning med 50 procent 2026.
- Den återanvändbara förpackningen ska tillhandahållas av den som säljer maten eller drycken.
- Konsumenten ska också informeras på försäljningsstället om bl.a. möjligheten att få mat och dryck serverad i en återanvändbar förpackning.

Kraven börjar gälla den 1 januari 2024.

Undantag från kravet på att tillhandahålla återanvändbara muggar och matlådor

Undantag för företag som serverar dryck eller snabbmat i färre än 150 (år 2024) respektive 75 (år 2026) engångsmuggar och engångsmatlådor per dag som verksamheten är öppen. Beräknas som ett genomsnitt.

Undantag för den som tillhandahåller dryck i en engångsmugg eller snabbmat i en engångsmatlåda om muggen eller matlådan helt består av papper eller kartong som inte har modifierats kemiskt på ett sätt som fördröjer nedbrytningen.

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om undantag från kraven. Innefattar t.ex. en fortsatt diskussion om i vilken omfattning industriellt förpackad mat ska omfattas av kraven.

Utökat retursystem för plastflaskor och metalburkar

Retursystemet ska utökas så att även:

- Plastflaskor och metallburkar som innehåller dryck som inte är konsumtionsfärdig eller består av grönsaks-, frukt- eller bärjuice ska ingå i ett godkänt retursystem.
- Plastflaskor och metallburkar som innehåller dryck som huvudsakligen består av mjölk ska ingå i ett godkänt retursystem.
- Retursystemet för plastflaskor och metallburkar ska kostnadsfritt tillhandahålla kärl för insamling i utemiljöer.
- Korken ska sitta fast på dryckesbehållare.

Nya och utökade producentansvar

Nya producentansvar för:

- Våtservetter
- Ballonger
- Tobaksvaror med filter (cigaretter)
- Fiskeredskap

Dessutom föreslås ändringar i producentansvaret för förpackningar.

Producentansvar för fiskeredskap

- Insamlingsmål på 20 %.
- Fiskeredskap ska sorteras ut och samlas in separat.
- Alla producenter av fiskeredskap som innehåller plast ska anlita eller själv tillhandahålla en producentansvarsorganisation.
- Producenterna ska stå för kostnaderna för insamlingen.
 - Fiskeredskap som är avsedda att användas i yrkesmässig verksamhet.
 - Övriga fiskeredskap.
- Producentansvarsorganisation ska hantera allt avfall som samlats in.

Märkning

- Våtservetter, cigaretter, filter till cigaretter, muggar, sanitetsbindor, tamponger, och tampongapplikatorer ska märkas.
- Engångsplastprodukter
- Från 1 januari 2022

Insamlingsssystem för fimpar

- Producenter av tobaksvaror med filter (cigaretter) ska anlita en producentansvarsorganisation som kostnadsfritt ska samla in fimpar på platser utomhus, om många människor normalt vistas där och kommunen har renhållningsansvar på platsen.
- Fimparna ska samlas in i den omfattning som behövs för att motverka nedskräpning och är skälig utifrån omständigheterna på platsen.
- En producentansvarsorganisation får komma överens med en kommun om att den i stället för producentansvarsorganisationen ska fullgöra skyldigheterna i fråga om insamling och behandling av fimpar i kommunen.
- Kraven börjar gälla den 5 januari 2023.

Städa upp Sverige

Resultatet av en veckas skräpmätning 2020.
Totalt **35 miljoner** artiklar.

22 miljoner
fimpar

140 000
engångsmuggar

4,8 miljoner
miljoner
portionssnus

140 000
lock till
engångsmuggar

735 000
flexibla omslag
(Ex. godispapper)

70 000
våtserverter

350 000
matlådor

35 000
ballonger

Förslag

- Nedskräpningsavgift
- Informationskrav.
- Korkar ska vara fästa vid en dryckesbehållare.
- Insamlingsystem för fimpar.
- Från den 1 januari 2022 ska nedskräpningsförseelse kunna medföra straffansvar även om gärningen är ringa. Det vill säga bot för all nedskräpning, även en enstaka fimp eller godispapper.

Nedskräpningsavgift

Producenter som ska betala nedskräpningsavgift

- Matlådor för snabbmat
- Flexibla omslag (t.ex. godispapper)
- Dryckesbehållare (t.ex. flaskor och vätskekartong)
- Muggar
- Tunna plastbärkassar
- Ballonger
- Våtservetter
- Tobaksvaror med filter

Gäller endast engångsplastprodukter

- innehåller plast
- Inte är avsedd att användas flera gånger

Nedskräpningsavgifter

Avgiften ska betala som

- Fast årsavgift
- Rörlig produktavgift

Produktavgift per produkt

Produkt	Uppskattat antal produkter som släppts ut på den svenska marknaden under ett år (år 2019)	Total kostnad per produktkategori i SEK	Avgift per produkt i öre
Tobaksvaror med filter samt filter avsedda att användas i kombination med tobak	5,16 miljarder	640,7 miljoner	12,4 öre
Engångsmuggar	1 miljard	4,12 miljoner	0,4 öre
Lock till engångsmuggar	348 miljoner	4,12 miljoner	1,2 öre
Engångsmatlådor för snabbmat inkl. lock	570 miljoner	10,3 miljoner	1,8 öre
Flexibla omslag	600 miljoner	21,63 miljoner	3,6 öre
Plastflaskor under 0,6 l	469 miljoner	1,03 miljoner	0,2 öre
Våtserverter	690 miljoner	2,06 miljoner	0,3 öre
Portionssnus	3,58 miljarder	141,1 miljoner	3,9 öre
Ballonger	45 miljoner	1,03 miljoner	2,3 öre
Tunna plastbärkassar	1,53 miljarder	-	-

Förbättrad materialåtervinning av plastförpackningar

Målen för materialåtervinning av plastförpackningar är att minst 50 procent ska materialåtervinnas år 2025 (förpackningsdirektivet).

I Sverige materialåtervinns 34 %, inkl. pantflaskor.

En ökning med 30 procent jämfört med i dag skulle det innebära en utsläppsminskning som motsvarar utsläppen för åtminstone 80 000 bensindrivna bilar på ett år.

Krav på materialåtervinningsbara förpackningar

- Förslag om krav på att en förpackning måste utformas på ett sätt som gör att den går att materialåtervinna genom det system för återvinning som den tillhör om det inte finns godtagbara skäl för att utforma förpackningen på ett sätt som gör att den endast går att energiåtervinna.
- Kommissionen kommer att komma med förslag till en översyn av förpackningsdirektivet för att bland annat säkerställa att de återanvänds och materialåtervinns, att återvunnet material tas i bruk och att efterlevnaden av kraven förbättras.
- Driva på för att införa gemensamma krav för ökad materialåtervinning inom hela EU.

Krav på ökad mängd återvunnen plast i dryckesflaskor och andra förpackningar

- Dryckesflaskor som tillverkats av polyetentereftalat (PET) ska från år 2025 innehålla minst 25 procent återvunnen plast.
- En plastflaska för dryck ska från år 2030 innehålla minst 30 procent återvunnen plast. Kravet gäller inte den del av en plastförpackning som är i direkt kontakt med livsmedel, läkemedel eller medicintekniska produkter (om de inte är en dryckesflaska).
- Förslag om att alla plastförpackningar ska innehålla minst 30 procent återvunnen plast.
- Mål om att alla plastförpackningar ska innehålla minst 30 procent återvunnen plast 2030.

Översikt

Förbud enligt direktivet, märkning och information.	1 januari 2022 (3 juli 2021)
Straff för ringa nedskräpningsförseelse	1 januari 2022
Insamlingssystem för fimpar och retursystemet ska tillhandahålla kärl för insamling i utemiljöer.	5 januari 2023
Återanvändbara muggar och matlådor och förbud för muggar som innehåller mer än 10 procent plast.	1 januari 2024, 1 januari 2026
Korke ska sitta fast på dryckesbehållare	3 juli 2024
Nedskräpningsavgifter	Avgifterna för våtservetter och ballonger ska betalas in första gången år 2024 respektive 2025. Övriga produkter år 2023 respektive 2024.
Mål återvunnet innehåll i alla plastförpackningar	1 januari 2030
Återvunnet innehåll i PET-flaskor	1 januari 2025
Återvunnet innehåll i alla plastflaskor för dryck	1 januari 2030
Utökat retursystem	5 januari 2023 och 1 januari 2029 (mjölk)

Fortsatt arbete

- Naturvårdsverket är den myndighet som ansvarar för vägledningen av bestämmelserna.
- Naturvårdsverkets föreskrifter.
- Regeringsuppdrag till Naturvårdsverket och Livsmedelsverket.
- Remiss om hushållsnära insamling av förpackningar.

Tack för att ni lyssnat!

Frågor?

Mail: anna.cedrum@regeringskansliet.se

